

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра кримінального процесу

Тема: **Особливі порядки кримінального
провадження як прояв диференціації та
уніфікації кримінальної процесуальної форми.**

План:

1. Поняття кримінальної процесуальної форми.
2. Значення процесуальної форми.
3. Поняття уніфікації та диференціації як прояв процесуальної форми.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

- Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
- Європейська конвенція з прав людини (Конвенція про захист прав і основних свобод людини від 04.11.1950). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
- Конституція України: Закон України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
- Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
- Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>

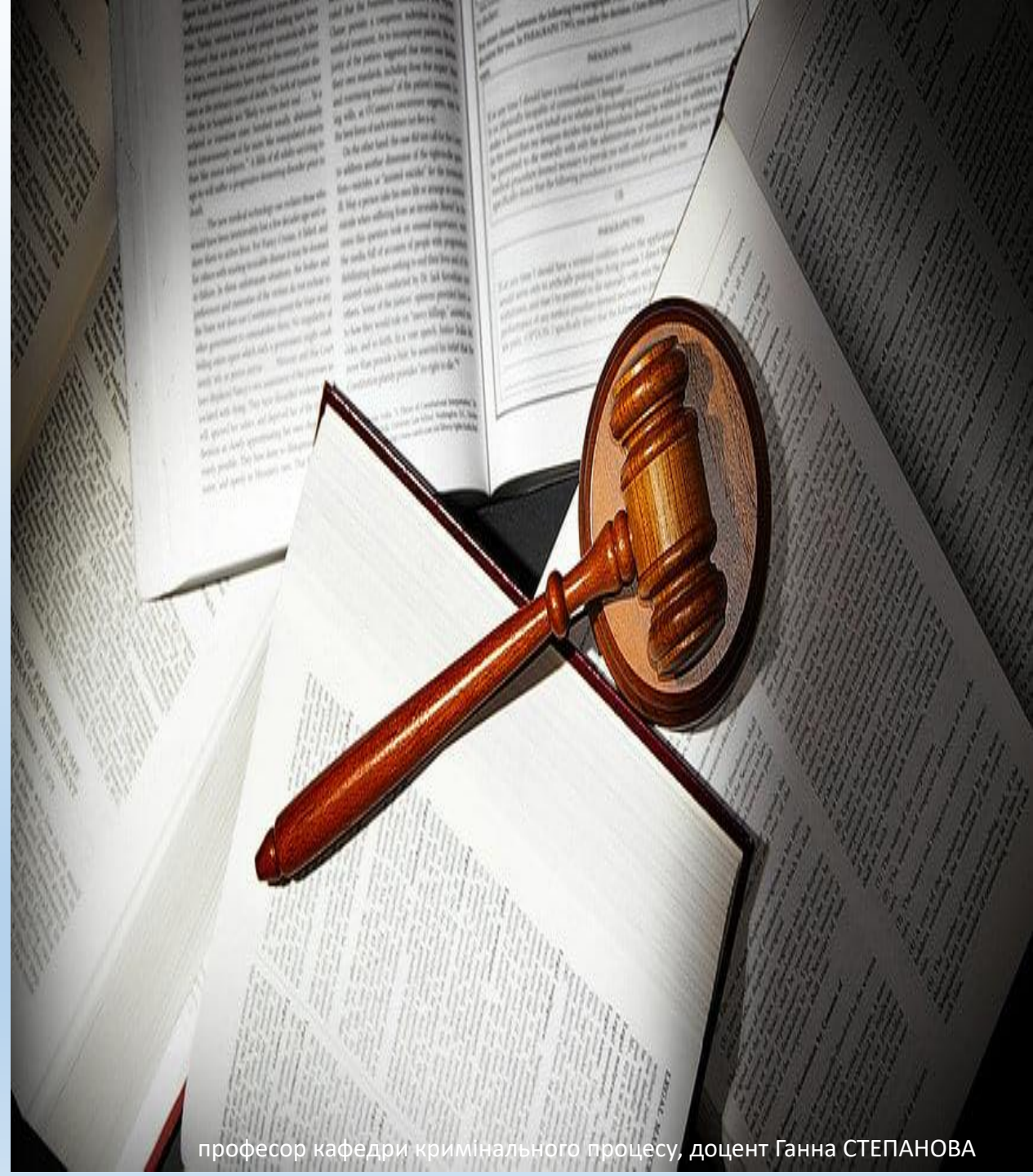
Кримінальне процесуальне законодавство України передбачає єдиний порядок кримінального провадження.

Це логічно випливає із засади рівності громадян перед законом і судом, що передбачена ст. 24 Конституції України.

Для забезпечення принципу рівності громадян перед судом найбільш ефективним є створення єдиного стандартизованого порядку кримінального провадження (досудового розслідування і судового провадження, процесуальних дій у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність).

Кримінальна процесуальна форма – це сукупність закріплених законом юридичних процедур, умов і гарантій, які утворюють порядок кримінального провадження та забезпечують вирішення його завдань.

При цьому під процедурами розуміється передбачена законом послідовність здійснення як окремих процесуальних дій, так і їх сукупностей, що утворюють зміст окремих проваджень та стадій кримінального судочинства.

Важливість процесуальної форми у тому, що вона є однією з кримінально-процесуальних гарантій і відповідно забезпечує виконання завдань кримінального судочинства і є засобом забезпечення кримінально-процесуальної діяльності.

Дотримання процесуальної форми суб'єктами кримінального процесу є обов'язковим, порушення передбаченого законом порядку провадження буде мати наслідком скасування прийнятого юридичного рішення.

Процесуальна форма повинна відповідати певним вимогам:

- доцільності (забезпечувати швидке, повне та ефективне правосуддя);
- надійності (гарантувати досягнення істини і справедливості);
- толерантності (забезпечувати повагу до прав і свобод людини), ясності, моральності та етичності.

Значення процесуальної форми:

- визначає стабільну та юридично доцільну процедуру судочинства;
- оптимізує й активізує діяльність щодо розв'язання завдань кримінального процесу;
- надає правове поле для встановлення єдиної для всіх законності;
- створює систему необхідних гарантій встановлення істини, захисту прав і свобод людини та забезпечення справедливості;
- забезпечує реалізацію принципів правової держави в сфері правосуддя й створює необхідний для цього режим законності
- забезпечує виховний вплив кримінального процесу.

Залежно від мети і завдань кримінальної процесуальної діяльності кримінальна процесуальна форма може бути *уніфікованою* (тобто єдиною) або *диференційованою* (тобто характеризуватися наявністю різних порядків здійснення кримінального провадження).

Уніфікація процесуальної форми має важливе значення в аспекті забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального процесу, а також для забезпечення правової визначеності у питанні порядку кримінального провадження, статусу його окремих учасників, дотримання принципу рівності перед законом і судом.

Диференціація процесуальної форми полягає в наявності різних порядків (процедур) здійснення кримінального провадження, які так чи інакше відрізняються від його загального порядку (є спрощеними або ускладненими порівняно із загальним порядком, або істотно від нього відрізняються процедурами, що застосовуються).

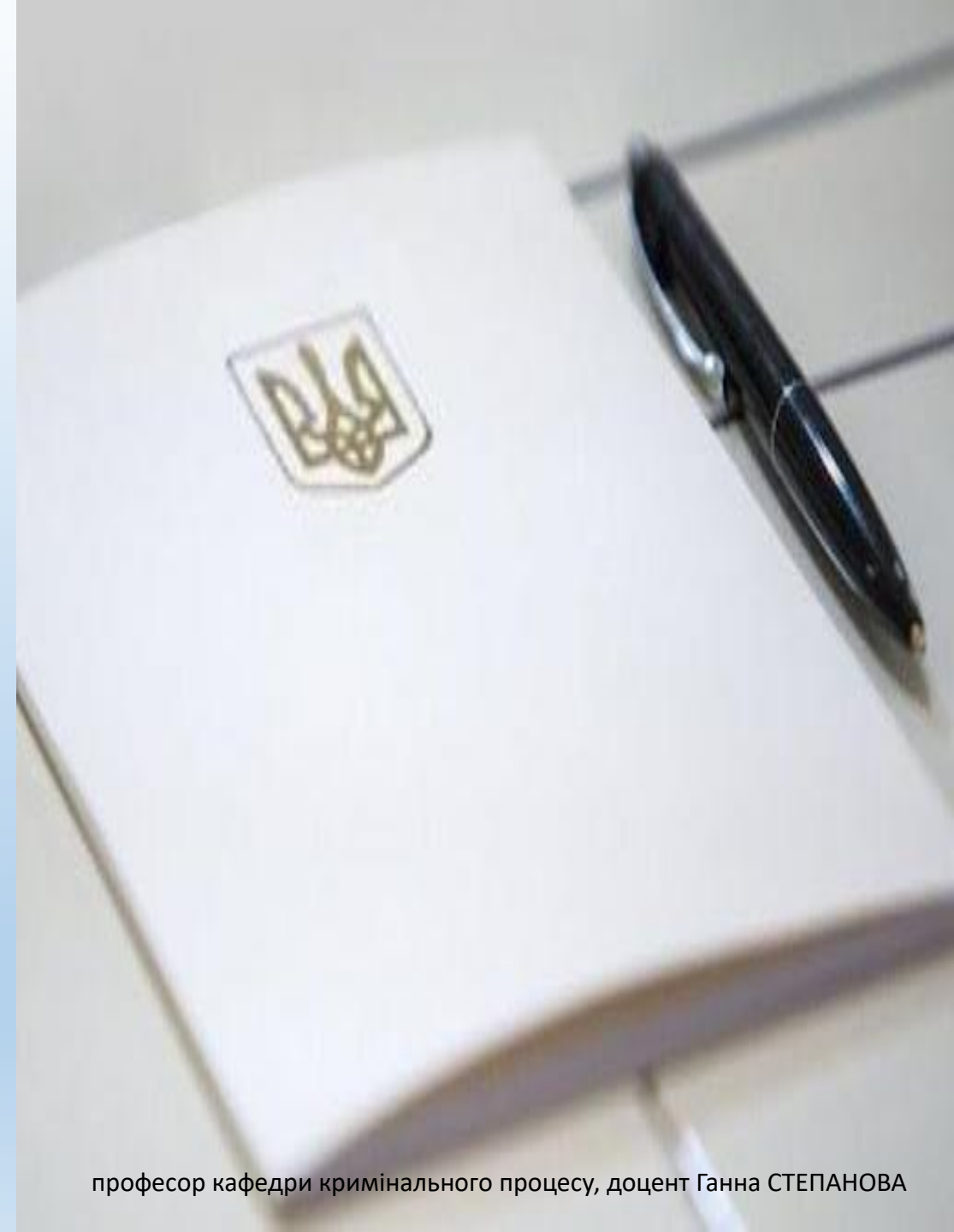
Особливу (диференційовану) форму кримінального провадження становлять:

- кримінальне провадження на підставі угод (глава 35 КПК України);
- кримінальне провадження у формі приватного обвинувачення (глава 36 КПК України);
- кримінальне провадження щодо діяння, кримінальна протиправність якого була встановлена законом, що втратив чинність (глава 36¹ КПК України);
- кримінальне провадження щодо окремої категорії осіб (глава 37 КПК України);
- кримінальне провадження щодо неповнолітніх (глава 38 КПК України);
- кримінальне провадження щодо застосування примусових заходів медичного характеру (глава 39 КПК України);
- кримінальне провадження, яке містить відомості, що становлять державну таємницю (глава 40 КПК України);
- кримінальне провадження на території дипломатичних представництв, консульських установ України, на повітряному, морському чи річковому судні, що перебуває за межами України під прапором або з розпізнавальним знаком України, якщо це судно приписано до порту, розташованого в Україні (глава 41 КПК України).

Необхідність диференціації кримінальної процесуальної форми може бути обумовлена потребою надання додаткових процесуальних гарантій окремим суб'єктам кримінальної процесуальної діяльності (зокрема, неповнолітнім підозрюваним, особам, які вчинили суспільно небезпечні діяння у стані неосудності);

Спрощенням порядку провадження з метою його прискорення, підвищення ефективності (провадження щодо кримінальних проступків);

Спрямованістю окремих проваджень, яка суттєво відрізняється від основного провадження щодо розслідування кримінального правопорушення та його судового розгляду (судові провадження по розгляду клопотань слідчого, дізнання та прокурора, а також скарг учасників кримінального процесу) тощо.

**Дякую за
увагу!!!**